

Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“
23000 Зрењанин, Трг слободе 2
тел.: +381 23 566 210 факс: +381 23 530 744
жиро рачун: 840-31013845-23
ПИБ 101163779
e-mail: biblioteka@zrbiblio.rs
www.zrbiblio.rs

Датум: 14. март 2019.
Број: 138

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ГРАДСКЕ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ „ЖАРКО ЗРЕЊАНИН“ - ЗРЕЊАНИН ЗА 2018. ГОДИНУ

Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“ – Зрењанин је у протеклој 2018. години обављала послове утврђене Законом о библиотечко – информационој делатности (*Службени гласник РС* бр. 52/11), подзаконским актима који произилазе из овог закона, затим осталим законима и правним актима који регулишу библиотечко–информациону делатност (Закон о култури, Закон о обавезном примерку публикација, Закон о старој и реткој библиотечној грађи, Закон о издавању публикација итд.), као и својим Програмом рада за 2018. годину.

Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“ – Зрењанин је матична (члан 22 Закона о библиотечко–информационој делатности) за јавне, школске, специјалне и библиотеке у другим установама, организацијама и удружењима на територији града Зрењанина и општина Житиште, Нова Црња, Нови Бечеј и Сечањ, на основу Решења о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко – информационој делатности на територији АП Војводине (*Службени лист АП Војводине* бр. 20/12).

Годину 2018. зрењанинска библиотека је окончала са 176.461 монографских публикација, односно књига, што представља 2,3 књиге по глави становника града (насељеног места) Зрењанина и 1,43 књиге по глави становника Зрењанина заједно са 21 селом. У базу монографских публикација, у програмском пакету БИСИС у коме библиотека ради од 2005. године, унето је 141.133 записа, а од серијских 12 наслова, 256 годишта и 683 бројева.

Набавка библиотечке грађе у 2018. години била је недовољна – 3242 књиге, 11 наслова новина и 35 наслова периодичних публикација, односно часописа. Од поменутог броја приновљених књига купљено је 994 јединица и утрошено 644.000,00 динара (62.000,00 добијених од Покрајинског секретаријата за културу, 582.000,00 динара од Оснивача – града Зрењанина), затим добијено на поклон од појединаца, аутора и различитих институција 402 књиге у вредности 215.617,00 динара, а кроз откуп Министарства културе Републике Србије стигло је 1.846 јединица у вредности од 1.193.999,81 динара. Новине и часописе је Градска библиотека набављала недопустиво скромним средствима Оснивача у износу од 105.000,00 динара.

Набавка књига не задовољава препоруку Народне библиотеке Србије која би требало да износи 5% од укупног књижног фонда библиотеке, а то у случају зрењанинске библиотеке износи 8.823 књига. Према Правилнику о националним стандардима за

обављање библиотечко–информационе делатности (*Службени гласник РС* бр. 39/13) Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“ као јавна библиотека би требало да оствари годишњу набавку у износу од 1,5 књиге по глави становника. По последњем попису становника, општина Зрењанин има 123.362 житеља, а сам Град 76.511. Наравно да у овом тешком времену Градска библиотека не очекује да испуни прописани национални стандард у погледу набавке али набавка од 3.242 књиге са сличним трендом у претходних 10-ак година значи да књижни фонд све више застарева. У односу на друге матичне библиотеке у Војводини и Србији, ГНБ „Жарко Зрењанин“ истиче се као негативан пример за набавку библиотечке грађе!

Приликом набавке водило се рачуна о потребама корисника, актуелности наслова, али и о обнављању фонда. Циљ је био да се у фонду Библиотеке нађу и популарни наслови, као и они трајне уметничке вредности. Настављено је попуњавање новооснованог тинејџ и стрип кутка, као и обнова фонда на енглеском језику. Корисници тинејџерске доби су једна од најзахтевнијих категорија у раду библиотека уопште и зато им је нужно посветити већу пажњу.

Остварена набавка књига, а оне су врста библиотечке грађе која се највише користи, по одељењима Градске библиотеке износи: за Дечје одељење 1.470, за Научно 360, за Позајмно 1.339 и за Завичајну збирку 68 књига.

Овако скромно попуњавање фонда ни у ком погледу не задовољава потребе зрењанинске библиотеке и њених корисника и један је од најозбиљнијих и забрињавајућих разлога опадања броја корисника и онемогућавања Градске библиотеке да пружи тражене и потребне услуге својим корисницима.

Од периодичних публикација, Градска библиотека набавља 11 наслова новина и 35 наслова часописа које успева да добије захваљујући размени часописа *Улазница* са другим часописима у земљи. Нема набавке часописа на страним језицима.

У 2018. години Градска библиотека је уписала 3.638 корисника: 2.397 су деца до 14 година, 183 ученика средњих школа, 156 студената, 558 запослених, 9 земљорадника, 208 пензионера и 92 осталих. Обухваћеност становништва градског насеља Зрењанина износи 4,8%, а 2,9% када се узму у обзир и села. Приказани број чланова не представља реалан број корисника зато што Библиотека даје могућност породичне чланарине, где се учлани један члан породице а најмање још један-два, а често и више њих, користе услуге библиотеке. Поред тога, на Дечјем одељењу сваке године бесплатно се врши колективно учлањење свих ученика првих разреда основних школа са подручја града Зрењанина, а од 2013. године ова акција је проширена уписом деце предшколског узраста. Према томе, реалан број чланова Градске библиотеке је сигурно два пута већи од приказаног, тако да је оваква евиденција уписаних чланова озбиљан недостатак у раду јер не приказује реалне статистичке податке те они изгледају скромније и умањују резултате рада Градске библиотеке.

Годишња чланарина је износила 500,00 динара, као и дужи низ година, а учлањење на било ком одељењу Градске библиотеке омогућавало је коришћење укупне библиотечке грађе и извора на свим одељењима без додатне доплате. Укидање располагања сопственим приходима индиректно је утицало на смањење мотивације за остварењем прихода и кроз наплату чланарине. Уз овакав рестриктиван начин финансирања и, узевши у обзир дугогодишњи тренд пада броја чланова (изазван, између осталог, и негативним демографским и емиграционим процесима у Зрењанину), може се размишљати и о потпуном укидању наплате чланарине, где би сви они који желе да користе услуге Градске

библиотеке били у равноправној позицији, без обзира на материјални статус. Наравно, овакав потез не би био могућ без консултовања са Оснивачем.

У 2018. години Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“ је дала на коришћење 99.709 јединица различитих врста библиотечке грађе и извора. Од тог броја коришћено је 47.194 књига, 52.125 бројева новинских наслова, 390 броја часописа. Дечје одељење издало је 21.172 књига за децу. Активиран је програм за резервацију књига помоћу којег корисници могу брже доћи до жељених књига, као и СМС подсетник за враћање књига ван рока задржавања.

Пружене информације електронским путем и из различитих информационих извора кориснички програм не евидентира. Са другим библиотекама у Републици и ове године је успешно функционисала међубиблиотечка позајмица.

Приказане услуге представљају само оне када корисник добија конкретну публикацију у њеном физичком облику, а нигде се не приказују пружене услуге претраге библиотечке грађе и разне друге варијанте приликом којих се услуга ни на који начин не евидентира, али се увек пружи. Поред овога, Градска библиотека је пружала услуге књиговезнице и штампарије, вршећи заштиту библиотечке грађе, како своје, тако и услужно а, такође пружајући услуге штампе књига, часописа, инвентарних књига, цеопа, карти књиге, књига за вођење летописа, одређеног канцеларијског материјала итд.

У Библиотеци функционише Клуб књиге који се, пре свега, стара о набавци библиотечке грађе за одељења саме библиотеке, а функционише и као књижара за продају књига. У току 2018. организовано је 5 мини-сајмова књига. Књижара је наставила сарадњу са великим дистрибутерским кућама Макарт и Bookbridge, као и са ланцима књижара – Делфи и Вулкан помоћу којих је омогућена дистрибуција наших издања на целој територији Србије. Наставља се сарадња са Zepet и Мост књижарама у Београду, као и са Соларисом и Булевар књижарама у Новом Саду и књижаром Лимбус из Суботице. Издања Библиотеке се налазе и на веб-адреси knjizaga.com те функционише и интернет продаја. На сајту Библиотеке налази се и каталог наших издања, а успешно се одржава комуникација са купцима путем електронске поште и странице на Фејсбуку.

Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“ препознатљива је по дугогодишњој издавачкој делатности те је у 2018. години објавила следећа издања: *На крилима књиге* Јасминке Петровић, *Транзициони буквар* Дејана Молнара, *Сремчеви дани – Бал у Елемиру: зборник бр. 12, У студентској бригади* Жељка Раушког у суиздаваштву са Библиотеком „Бранко Радичевић“ из Житишта, *Кружок на златни погон* Слободана Мандића, *Врт господина Регентага* Слободана Мандића, *Велики леги балон* Игора Коларова, *Ништа још прошло није* Вучине Шћекића у суиздаваштву са Градском библиотеком „Карло Бјелицки“ из Сомбора, *Српски покрет у Војводини у Револуцији 1848-1849. године: зборник радова, На твојој страни океана* Александра Бјелогрлића, *Први српски народни одбор 1918.* Милана Ђуканова, *Дневник меланхолије* Станка Шајтинца, *Корчулански ђур* Оливере Скоко (3. издање), *Креативни професионализам* Милутина Мићића, *Монографија града Великог Бечкерека* Николе Шлајха, као и два броја часописа *Улазница*

У оквиру матичних послова библиотеке извршено је 22 надзора над стручним радом библиотека. Надзори су извршени у следећим библиотекама: Библиотеци „Јован Дучић“ у Сечњу, библиотеци Историјског архива у Зрењанину, библиотеци СШ „Ђура Јакшић“ у Српској Црњи, библиотеци СШ „Вук Караџић“ у Сечњу, библиотеци ОШ „Стеван Алексић“ у Јаша Томићу, библиотеци ОШ „Стеван Книћанин“ у Книћанину, библиотеци ОШ „4. Октобар“ у Војвода Степи, библиотеци ОШ „Доситеј Обрадовић“ у

Фаркаждину, библиотеци ОШ „Младост“ у Томашевцу, библиотеци ОШ „Славко Родић“ у Крајишнику, библиотеци ОШ „Милоје Чиплић“ у Новом Бечеју, библиотеци ОШ „Свети Сава“ у Стајићеву, библиотеци ОШ „Станко Крстин“ у Радојеву, библиотеци ОШ „Ђура Јакшић“ у Српској Црњи, библиотеци ОШ „Петефи Шандор“ у Новој Црњи, библиотеци ОШ „Александар Сабовљев“ у Ечкој, месној библиотеци (огранак) у Војвода Степи, месној библиотеци (огранак) у Крајишнику, месној библиотеци (огранак) у Сутјесци, месној библиотеци (огранак) у Банатском Двору, месној библиотеци (огранак) у Међи, месној библиотеци (огранак) у Честерегу.

Одржан је стручни семинар (01.11.2018.) намењен библиотекарицама у јавним библиотекама „Мотивисани библиотекари покрећу свет“ ауторке Јелене Јовин из Библиотеке Матице српске коме је присуствовало 20 библиотекара из наше библиотеке и из општинских библиотека Нови Бечеј и Житиште. Одржан је акредитовани семинар (17.12.2018.) намењен школским библиотекарицама „Разговор о књизи у школској библиотеци у функцији социјализације ученика и превенције вршњачког насиља“ аутора др Весне Црногорац и др Жељка Вучковића коме је присуствовало 33 библиотекара из основних и средњих школа са територије читавог Средњобанатског округа. Одржана су два актива директора у марту и новембру месецу. Одржан је и Актив школских библиотекара Средњобанатског округа у марту месецу на коме је одржана креативна радионица „Кад књиге оживе“ ауторке Наташе Стојиљковић.

Свих 5 пријављених кандидата са територије матичности наше библиотеке је успешно положило стручни испит у пролећном року у Библиотеци Матице српске. Такође, школски библиотекар Ивана Шкрбић која ради у ОШ „Стеван Алексић“ у Јаши Томић је положила испит за стручног сарадника. Матични библиотекар је учествовао као ментор.

Започете су активности и стручна подршка у формирању и регистрацији нове библиотеке у оквиру Предшколске установе у Зрењанину.

Обезбеђена је помоћ у књижној грађи која је упућена библиотеци Средње школе у Српској Црњи, библиотеци Средње медицинске школе у Зрењанину, библиотеци Окружног затвора), библиотеци ОШ у Крајишнику, библиотеци ОШ у Банатском Деспотовцу и библиотеци Гимназије у Зрењанину.

Када се рекапитулирају збивања у ГНБ „Жарко Зрењанин“, једна од програмски најзанимљивијих и најразноврснијих година је за нама. Примера ради, у 2017. години је реализовано 115 програма, а у 2018. је одржано тачно 186 програма, међу којима су:

- 55 радионица за децу и младе,
- 19 сусрета Читалачког клуба за средњошколце и студенте,
- 12 сусрета Читалачког клуба за одрасле,
- 10 сусрета Филозофског клуба,
- 23 књижевна програма,
- 7 програма посвећених инклузији, хуманитарном раду и активизму,
- 4 трибине,
- 6 изложби,
- 16 програма стручног усавршавања и промовисања зрењанинске библиотеке у другим градовима,
- 14 манифестација и додела награда,
- 4 предавања,
- 4 филмске пројекције,

- 5 сајмова књига и
- 7 нових пројеката и програма који подразумевају:
 - почетак рада Читалачког клуба за одрасле и Филозофског клуба
 - објављивање 6 звучних књига за слепу и слабовиду децу,
 - радионице програмирања уз Lego робота,
 - покретање блога *Читалачка значка*,
 - отварање Звучног кутка за слепа и слабовида лица
 - адаптацију Научног одељења средствима које је обезбедио оснивач Хуманитарног фонда „Љиља и Милка Мијатов“.

Нарочито запажене ове године биле су заједничке радионице за децу које су реализовали Народни музеј и Градска библиотека: *Storytelling у Музеју*. Кроз ове радионице деца су на занимљив, интерактиван начин, уз обиље музејских експоната и добро осмишљену ауторску бајку, од кустоса Народног музеја и библиотекара Градске библиотеке учили о локалној историји и упознавали занимљивости везане за традицију.

Међу 18 књига које је библиотека ове године објавила, посебно место припада књизи за децу „Велики лепи балон“ која је објављена поводом традиционалне манифестације, 44. „Песничке штафете“. „Велики лепи балон“ садржи текстове шест еминентних стваралаца за децу, а илустровало ју је шест најпознатијих илустратора у нашој земљи. И ове године „Песничка штафета“ предвођена ствараоцима за децу и библиотекарима зрењанинске библиотеке обишла је 60 школа Средњобанатског округа и општине Тител и окупила око 10.000 малишана.

Први пут у Србији, Библиотека је била организатор Међународног дана даривања и размене књига, а установљено је да ће и у овог години бити место на ком ће се одвијати Базари половних уџбеника за основну и средњу школу.

Отворена су два нова библиотечка кутка ван библиотеке, а организована су и бројна читања са децом на отвореном.

Учешћем на конкурс Министарства културе обезбеђена су средства у износу од 699.000,00 динара за наставак пројекта заштите збирке старе и ретке књиге Библиотеке помоћу којег је рестаурирано 16 старих књига и 3 рукописа у конзерваторском одељењу Библиотеке Матице српске.

Библиотека је приредила и две велике изложбе посвећене респектабилним годинама трајања манифестација за децу, „Песничке штафете“ и „Читалачке значке“.

Поклон чланске картице библиотеке у 2018. години добило је 1.000 зрењанинских предшколаца и ђака-првака, а 1200 деце основношколског узраста добило је почасно чланство након учешћа у радионицама о вршњачком и дигиталном насиљу.

У 2018. години зрењанинска библиотека је добила нови лого и визуелни идентитет, идејно решење дизајнерке Данке Јечменице.

Књижевни конкурс *Улазнице* која излази већ више од 50 година и ове године је изазвао изузетно интересовање стваралаца који пишу поезију, кратку причу и есеј. Аутори из наше земље, из свих држава бивше Југославије и неких других држава (Аустрија, Немачка, Шведска, Канада...), послали су преко 2.000 радова из три поменута књижевна рода. Жири у саставу: Дуња Илић, Александар Бјелогрлић и Владимир Арсенић, уредник часописа, наградио је радове у све три категорије. Награђени радови су објављени у тематском броју нашег часописа за културу, уметност и друштвена питања број 252.

Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“ и даље ради у истом простору, површине 1305 м², са само две читаонице и 50 читалачких места, који већ више од

двадесет година не задовољава њене потребе за правилним, доступним и безбедним смештајем библиотечке грађе, за одговарајућим читаоничким и радним простором. У протеклој години је искључиво захваљујући добročинству нашег суграђанина Ђуре Мијатова после 50 година реновирана читаоница Научног одељења. Град Зрењанин би инвестирањем у нови наменски простор за Градску библиотеку стао уз раме са модерним градовима у свету, али и сличним градовима у Србији (Шабац, Чачак) који су увидели значај улагања у базичну установу културе каква је јавна библиотека.

Годину 2018. Градска библиотека је окончала са 35 запослена радника, 31 стална радника, једно именовано лице и 3 на одређено време.

Директор

Милан Бјелогрић